

Függetlenség Szemle

TISZÁNIUL

SZERKESZTI ÉS KIADJA: Dr. HEGYMEGI KISS PÁL

1848 Március 15

Irtta: Telek Ilona

Láncot hordó ősapáink, magyar földön bus rabok,
Sok millió vérrózsával szereztek meg e napot.
Nehéz volt nekik a zsarnok kényuralmak járma,
De sokáig úgy mutatták mintha nem is fájna,
De mikor már az lett a nagy türelmük bére,
Hogy békót verettek hü magyar kezére
A büszke magyar vér önérzete lángja
Messze beviláglott a vak éjszakába
A megsértett önérzet bilincse vasából
Elszánt büszkeséggel védfegyvert kovácsol
Majd egy lázas eskü Petőfi ajkáról
Minden magyar szivbe egy érzést varázsol,
Hogy szabadok legyünk.
Vagy szabadok legyünk viszhangzik e mámor
S percek alatt születik meg ez a harci tábor
Melyben a szabadság csillaga az irány
Mit egyformán követ nagy szent jogok nyomán
Fájó vérző szivü agg, fiu, ur szegény,
Asszony leány, gyermek s mind kiben élt remény
És a szabadság zászlóját sok áldozat mellett
E napon tüzték ki, hol azért vér kellett
Mert mire a hajnal kibontá palástját
E zászlót lengették a budai bástyák.

S nemzedékről nemzedékre mint egy csodás álmod
Ugy őrizzük féltő gonddal ezt a szabadságot
Szebb szabadságot, mely életerő nekünk
Melyért angyalok vagy vad párducok leszünk
Ez nem titok, nyíltan esküdtünk meg rája
Hogy az életünknek ez lesz koronája
S Kárpátoktól Adriáig amig csak egy magyar él
Föld porából e viszhangot hordja szerte szét a szél
A magyarok Istenére esküszünk, esküszünk
Esküszünk, hogy rabok lenni nem akarunk s nem leszünk.

A kabinet-változásról

Uj kormányt neveztek ki. Elnöke ismét Darányi Kálmán. Az új kormány kinevezésére nem a választójog, hanem a nagyobbarányu külásön és beruházási program megvalósítása adott okot.

A kormányváltást már mindenki tudja. Csupán olvasóink előtt mutatunk rá, hogy a „Független Szemle” már a december hó 31-i számában közölte, hogy Szcitovszky Tibor a Hitelbank egyik elnöke helyét Fabinyi Tihamér foglalja el. — Ugyanebben a számban megírtuk, hogy Fabinyi utódja Reményi Schneller Lajos lesz.

Ugyancsak megírtuk a január hó 8-iki számunkban, hogy a földművelésügyi miniszteri tárca betöltés alá kerül. Czettler Jenőről és Marschall Ferencről van szó. Miután azonban a keresztény párt Eszterházy Móríc miniszterségéhez ragaszkodik, a Czettler kombináció elesett s ma már Marschall Ferenc a földművelésügyi miniszter.

A január 30-i számban megírtuk, hogy az igazságügy miniszter Mikecz Odön fog lenni s megírtuk azt is, hogy Lázár Andor a Pesti Hazai élére kerül. Ez azonban még nem történt meg. — Kérdés, hogy nem fog e mégis így lenni?

Szóval elég jó értesüléssel szolgáltunk lapunk olvasói számára.

Három legérdekesebb része a kormányváltásnak, Imrédy Bélának tárcanélküli minisztersége, — Bornemisza iparügyi miniszternek a kereskedelmi minisztérium vezetésével való ideiglenes megbízása és hogy a belügyi tárcában még nem történt meg a változás. — Mi ugyanis már lapunk december hó 31-i számában jeleztük, hogy a belügyminiszter, Széll József, valószínűleg a Közigazgatási Biróság elnöke lesz s helyét, amennyiben a koalíció kialakul, esetleg Eckhardt Tibor fogja betölteni.

A koalíciós kialakulás elmaradt és nem tudni, hogy megvalósul-e. Ebben a tekintetben meg kell várni a kölcsön és a beruházás első napjaiban történt lázas események lefolyását. Ide kell visszavezetni azt is, hogy Bornemisza Géza helyét a kereskedelmi tárcában esetleg Eszterházy Móríc fogja elfoglalni.

Az Imrédy kinevezése ezidősze-

rint biztosíték jellegű, fedezet külföld felé, másfelől Imrédy Bélának kétségtelenül nagy tudását kívánják igénybe venni, mint dirigáló tárcanélküli miniszterét. A Nemzeti Bank vezetése ilymódon szoros kapcsolatba kerül a kormányzással, Amilyen egészséges és jó gondolat Imrédy Bélának a kabinetbe való bevonása, éppugy kétség merülhet fel a legfőbb bankszervnek a kormány működésében való közvetlen tevékenysége iránt. — Nem tudni, hogy a két tényező kölcsönös összehatása egyik irányzat rovására nem fog e szolgálni.

Imrédy Bélának a kabinetben való helyfoglalása mellett sokan mást is látnak, a Darányi Kálmán utódját. — Ilymódon kívánják az eucharisztikus kongresszus utáni időkre feltétlenül bekövetkező kormányelnöki válságot megoldani, — mert hisz kétségtelen, hogy a Darányi kormány sem a koncentrációs kívánalmakkal, sem a különböző világnézetű csoportok fékentangálásával, mint semleges tényező nem fog tudni tovább megbirkózni.

Imrédy Béla szereplése nemcsak a szakértelem és a gazdasági érdekek biztosítását jelenti, hanem jelentheti az utód elhelyezkedését is. A tárcanélküli miniszterség szálacsínálás a jövő miniszterelnökének, mert beavatottak úgy vélik most a kérdést megoldani avégből, hogy a jobboldal a maga jelöltjét ne hozhassa, mint Károlyi Gyulának külügyminiszterre történt kinevezése által annakidején a Bethlen utódját jelölték ki.

Eckhardt Tibor Lázár Andorról

Eckhardt Tibor hazajövén Erdélyből, nyilatkozott a kormányalakításról, mindegyik távozó miniszternek előzékeny nyilatkozatot adott.

Lázár Andorról a következőket mondotta: „Remélem, hogy Lázár Andor pihenője nem fog hosszú időre nyulni. Az ő kiegyensúlyozott egyéniségére szüksége van a magyar közéletnek.”

Darányi Kálmán beszéde és az új magyar földreform

Említette a miniszterelnök a kormány eddigi tevékenységét a gazdasági rendezés körül. A rendezés 87 000 védett gazda család sulyos anyagi helyzetét némileg enyhítette, akik közül 55 000 gazda 10 holdon alul és 12 000 gazda 10-20 hold közötti birtok tulajdona felett rendelkezik, tehát az összes rendezett védett gazdák közül 67 000 család volt a szerény viszonyok közt élő kisgazda.

A gazdaadóságok rendezése révén a magyar mezőgazdaság kamatterhe, amely 1931-ben meg 225 millió pengő volt, 1936-ban már csak 80 millióra csökkent, ami 64 százalékos teherkönnyítést jelent!

Említette még a miniszterelnök, hogy a kormány gazdasági és szociális politikájának egyik legfontosabb célkitűzése a további birtokpolitika, amelynek körében 1936 július 1 óta letelt másfél év alatt a kormány 7363 családnak juttatott 43 000 holdon álló gazdasági lehetőséget. Az Országos Földhitelin tételt parcellázó tevékenysége révén pedig az utolsó évben kb 15 000 kat holdat juttatott kisgazdák kezére.

Kijelentette a miniszterelnök azt is, hogy a most felveendő 1 milliárdos belső kölcsönből egy igen jelentős rész fog az ország utárlatának további kiépítésére fordítani. Említette továbbá a miniszterelnök, hogy az Alföld öntözését célzó munkálatok is a közeljövőben megkezdődnek. A Tiszántúlon még számos bekötő út vár kiépítésre és igen sok kezdetlegesen megcsinált út vár átépítésre. Az Alföld öntözés munkálatainak első és legfontosabb részlete a Tisza mentén fog megindulni.

A telepítésre ezideig évente csak mintegy 4 millió pengő állott a kormány rendelkezésére, ami bizony kevés volt ahhoz, hogy az országgyűlés megnyilvánult nagy töredékes és magánparcellázási tevékenységét kellő mértékben és megfelelően kielégítse. A miniszterelnök kijelentette, hogy a következő években e célra évente 15 milliót fog fordítani, tehát majdnem négyszer annyit, mint az elmúlt években.

Elsőrendű fontosságúnak jelentette ki a miniszterelnök az olcsó mezőgazdasági hitellátás megszerzését hosszú lejáratu, olcsó kamatozású kölcsönök által.

Reméljük, hogy lehetővé fogja tenni a kormány a kisgazdák részére az erőteljesebb földvásárlást és ezzel egy egészséges, a magántulajdon elvén álló új földreformot fog megvalósítani, amely mindenre külön legyen az 1920-21 évi, törvénnyel rendezett földreformnál, amelynek legnagyobb hibája az volt, hogy pénzügyileg nem lévén megalapozva, a nagybirtokosoktól elvett földeket olyan kisexisztenciák kapták, akik tökéletlenül, illetve megfelelően megművelni képesek nem voltak.

Reméljük, hogy a földáremelkedés nem fog megállni, hanem a jövőben is lépést fog tartani azon

gazdasági javulással, amelynek okait ellenül követnie kell azon programot, amely Győrben bejelentetett.

Ha ez így van és a földárverések veszedelme a gazdaadóságok rendezése következtében megszüntethető, a földkinálat teljesen meg fog szűnni, aminek következtében a már kisgazda kézen levő birtokok értéke csak emelkedni fog.

Ha pedig a föld termékeinek ára

és ezáltal annak jövedelmezősége emelkedik, akkor ez természetesen maga után vonja a földárak emelkedését is. Ha pedig a földárak emelkednek, szívesen fognak a bankok hitelt adni a parcellázás utáni venni szándékozó gazdának, mert a kölcsönök biztosítékául nyújtott ingatlanok értéke és ezáltal a fedezetük emelkedett.

Választójog és a jobboldal

Eckhardt Tibor nyilatkozatot adott ki, hogy a választójogi kérdésekben kielégítő megegyezéseket lát.

Sajnos mi ezt nem látjuk. S ebben a kérdésben többigazat adunk Bethlen Istvánnak, aki a jogszükettség túlzott igénybevételétől óvta az országot.

Erdekes azonban, hogy a kölcsön terv egész elhomályosította a választójog problémáját és nagy segítségére volt a Darányi kormányzatnak. De még nagyobb segítségére az ellenzéknek, amelyeknek ha ezek a rapszódikus hozott belpolitikai események nem jöttek volna, a magyar közvélemény élénk figyelmével kellett volna megvívni a választójogi harcot. Így azonban ma már a választójogról alig beszélnek s a 8 órás ülések sablonos vitái során lesz egy időre eltemetve az a probléma, amely a magyar földműves lakosoknak s egyáltalán a magyar polgári tarsadalomnak, kemény harcokban hangzottatott 10 éves követelése volt.

A volt választójogi terv miatt beszélnek a jobboldaliak összefogásról is. A Szálasi eset belátta a parlamenten kívül álló jobboldali frakciókkal, hogy a széthúzás, az egymással való veszekedés, a megfelelő kvalitású vezér hiánya eredményeket nem hoz. Kívül maradnak a parlamentből s elvesztik tömegeiknek nagyrészt is, Különösen ha a beruházási program, a nagyrészt nyilas érzelmű tisztviselői tábor érdekeinek biztosítását is eredményezi, másrészt nyilas érzelmű tisztviselői tábor érdekeinek biztosítását is eredményezi, másrészt a nincstelenek sorsát felkarolja.

Foglalkoznak azal a gondolat is, hogy a nyugatmagyarországi akciók volt fővezérének, Prónay Pálnak élükre való állítását fogják megkísérelni, ha ugyan ezt Prónay Pál vállalja s legalább is az ő nevével és tekintélyével biztosítanak egy jobboldali összefogást mindaddig, míg Magyarországon a jobboldali front egységesen kialakul és vezérért megtalálja.

Vidéki építkezések megindítása

A legkétségbeesettebb hangon irnak a különböző városokból az iparosok és kéri a magánépítkezések mielőbbi megindulása érdekében segítségünket.

A vidéki iparosság teljesen le van szegényedve, amit a városok vezetői nem vesznek észre, mert legfőbb ténykedésük abban áll, hogy rávetik magukat 1-2 nagyobb közmunkára és abból egy-két évi kioldás után nagy nehezen tényleg munka is lesz, azonban az ilyen nagyobb közmunka csak a munkás kérdést oldja meg, de azt is átmenetileg, azonban egyáltalán nem jelent segítséget az iparosságnak. Az iparosságot csakis az egész éven át folyamatosan levő kisebb építkezések tudják a tönkremenéstől megmenteni azért, mert csakis a kisebb munkák révén juthat egy-egy kis munkához száz és száz iparos és rajta keresztül munkához juthat sok munkás is.

Ez a baj megvan minden vidéki városban és ezért kell a városok szövetségében a városi iparosok szomorú helyzetével foglalkozni, ahol

a polgármesterek összessége megtalálja a módját annak, hogyan tudják a

Edények
a legnagyobb választékban
SZTINA LAJOSNÁL

magánépítkezések megindítását lehetővé tenni.

Minden városnak más és más szükséglete, más és más lehetőségei vannak a magánépítkezés megindulása érdekében.

Mi ugyáljuk azonban, hogy minden városnak azonos érdeke az, hogy a rendelkezésre álló „LÁB” hitelekkel minden város részéről állapítsanak meg egy kölcsön összeg keretét, amely a jelentkezők sorrendjében állana rendelkezésre teljesen az eddigi módon azon építetőknek, akik a szóbanforgó vidéki városokban építeni akarnak.

A másik lehetőség a magánépítkezés megindításának a régi házaknak a tatarozási akció keretében végrehajtandó átalakítások, aminek a legtöbb városban, főleg a jelenleg érvényben levő szabályozási vonalak képezik az akadályát, mert oly házakra, amelyek az érvényes szabályozási vonalba ütköznek, tatarozási kedvezményt az állam nem ad.

Dalambt csináljanak már a vidéki iparosság kérdésében főleg azért, mert a vidéki iparosság minden támogatást megérdemel.

A tanítóknak faluvezetésre való nevelése

Hóman Bálint kultuszminiszter Ur egységes nevelést és egységes világszemléletet kíván biztosítani, s azért az internátusokban faluvezetők képzését kívánja kiképezettni a tanítójelölteket. Ez igen szépen hangzik s abból a szempontból nagyon kitűnő eszme, hogy a magyar falusi gyermekek oktatói képesítessenek arra, hogy a falusi lakosság dolgaival törődjenek s köztük élésük randián példaadólag élhessenek és működhessenek.

A valóságban azonban mindez másképpen fest. Az élharcos rendszer idején minden falusi tanító tagja volt az egységes pártnak, legtöbbször titkára is. Hány és hány interpelláció és panasz hangzott el, hogy a tanítókat a politikai tevékenységtől mentesítsék. Mi is eseteket sorolhatnánk fel a Kultuszminiszter Ur előtt. De ez a kívánság eredményeket nem hozott.

Ha a Kultuszminiszter Ur gyönyörű tervét meg akarja valósítani, abban az esetben előre biztosítsa azt is, hogy a faluvezetés nem fogja jelenteni a politikai vezetést is, mert az egységes világszemlélet címén könnyen ide fog kiilyukadni ez a gyönyörű célkitűzés.

Fizessen elő a Független Szemlére

A dévaványai talajjavítás

A „Virtutás” című lapban Uy Károly hírlapíró a dévaványai talajjavítási akciót sulyosan sérelmezi és igen erős vádakhoz hoz fel az akció lebonyolítása ellen. Természetes és szükséges, hogy ebben a kérdésben a vizsgálat megtörténjék s erre elsősorban a Független Kisgazdapárt hivatott, aki dévaványai talajjavítási akciót összehozta.

Egyiptomban védekeznek a katonai szervezkedések ellen

Faruk egyiptomi király védekezik a katonai jellegű polgári szervezkedések ellen. Rendeletet adott ki, amely rendelet értelmében tilos az ily szervezkedés, sőt az ilyen szervezkedés jelvényei el is kobzandók.

Chamberlain Anglia feladatairól

Chamberlain angol külügyminiszter nagy beszédet mondott akkor, amikor az Eden külügyminiszter lemondását, Anglia és Olaszország közeledését tárgyalták. Nemes egyszerűséggel jellemezte Anglia hivatását s ezzel az angol fegyverkezés szükségességét is, amikor kifejtette, hogy Anglia feladata Európa érdekeinek védelme, a kis államok érdekeinek védelme, a nagyhatalmu államokkal szemben. Bár ez a tudat hatotta volna át Lloyd Georget akkor, amikor a trianoni békét csinálták.

Ahol kivándorlási tilalom van

A legtöbb országba nehezen engedik be az idegeneket. Végre van egy ország, amelyikről hallottuk, hogy ott szükség van munkaerőre. Ez Albánia, ahol kivándorlási tilalmat léptettek életbe és a meghozott törvények értelmében csak kivételes esetekben engednek ki valakit. Kiutazási engedélyt is csak atmeneti időre adnak s akiknek a kiutazását megengedik, azoknak is kötelezni kell magukat, hogy külföldön huzamosabb ideig nem vállalnak munkát.

Ál-vádlottak az orosz perben?

Az orosz bünperről különös híradások jelennek meg a lapokban. Azt állítják, hogy a vádlottakat már régen kivégezték s helyettük strómanok ülnek a vádlottak padján, akik beismernek mindent. Így akarja az orosz-szovjet újabb vérengzéseit igazolni a világ előtt a beismerésekkel. Még érdekesebb része az orosz bünperrnek, miszerint kiderült, hogy Trockij már régen ellene dolgozott az orosz-szovjetnek s idegen hatalmak szolgálatában állott. Kérdés, hogy ezt a valódi vádlottak mondják-e, vagy pedig álvádlottak, akik most a bűnöket bevalló szerepét játsszák a világ előtt.

Ezermillió pengő beruházás és az utépités

A miniszterelnök győri beszédében azt is megemlítette, hogy a beruházás nagyrésze közvetlen és közvetett formában a honvédelmet szolgálja s így közvetett formában még az utépitések is a honvédelmet szolgálják.

A jelenlegi körülmények között minden magyar ember csak örömmel üdvözölheti azt, hogy a katonai egyenjogúságunkat valóra is váltjuk. Sőt! Hisszük azt is, hogy a magyar nemzet — ha szükséges — ennek érdekében még nagyobb áldozatra is kapható.

Amidőn tehát a miniszterelnöknek a honvédelem fejlesztésével kapcsolatos bejelentését örömmel üdvözöljük, — legyen szabad az illetékesek figyelmét arra is felhívunk, hogy egyidejűleg gondoljanak arra, hogy a nemzeti vagyon megadóztatása révén, valamint a belső kölcsonnel annyira igénybe van véve az ország, hogy új munkaal-mak teremtésére felesleges tőke már nem fog rendelkezésre állani és így félni lehet a nagyobbmértvű mankanelkültség bekövetkezésétől.

Nem mellékes szempont tehát például az, hogy milyen rendszerben történik az utépités, hiszen cartell cementtel s az amerikai phincherrel készült beton utak, valamint az asfalt utak a munkanélküliség leküzdése szempontjából szerencsétlensége az országnak.

Mi javasoltuk már az Iparügyi Miniszter urnak azt, hogy a különböző rendszerben készülő utakat tartósság és építési költség mellett hasonlítsa össze abból a szempontból is, hogy melyikhez kell a leg több munkaerő. Mi ugyanis azokat az utakat helyezzük különösen előnybe, aminek elkészítéséhez a legtöbb munkaerő kell.

A bekötő utaknál a régi rendszerű macadám utak míg az átkelelési szakaszoknál a kőburkolatok a munkanélküliség leküzdésének szolgálatában állottak, míg a betonutak és asfalt utak építése főleg a nagy vállalkozók és kartellek érdekeit képezik.

A lovasberényi mandátum

Griger Miklós halálával megüresedett a lovasberényi kerület. A jobboldali pártoknak es Prónay Pál több barátjának az volt az óhajta, hogy ebben a kerületben Prónay Pált, a nyugatmagyarországi honszerzésben érdemeket szerzett férfit kellene felléptetni. Ez az akció azonban sikerre nem vezetett, egyezést Prónay Pál jelöltséget elhárító magatartása miatt, másrészt a keresztény párt ama magatartása miatt, mellyel Zichy-Chikan Móric jelöltségét erőszakolták.

Ezekután a Független Kisgazda Párt jelöltet állított Nagy Ferenc személyében, holott előbb kinyilatkoztatták, hogy nem mennek bele a küzdelembe. Állítólag a kerület választói odavannak Nagy

Ferencért s minden lehető módon követelik a jelöltségét.

Nagy Ferenc Eckhardt Tibor kedves embere, mindenhol vele kísérleteznek először. Így volt ez Tolnában is, ahol a helyi jelöltet is kiakarták zárni a választásból Nagy Ferenc érdekében. A Keresztény Párt jelöltje dr. Fritz Arthur, régi munkása a magyar közéletnek, akinek a kerületben erősebb szálai vannak, mint Nagy Ferencnek.

A kormány nem állított hivatalos jelöltet, az egyik Sigray földbirtokos lép fel, de nem mint hivatalos jelölt. A jobboldal Hubay lapszerkesztőt állította be jelöltként, akinek érdekében igen erőteljes agitációt indítottak. Valószínűleg őt fogják támogatni anyilias alakulatok is.

Payr Hugó pártalapítása

Payr Hugó fővárosi képviselő igen agilis ember, sokat hallat magáról s indit és viv meg önállóan is akciókat. Készen áll választások előtt. Már pedig most választásokhoz közeledünk.

Legújabbán Nemzeti Önvédelmi Front címen, vagy legalább is ily célkitűzéssel pártot alapított s ezt a törvényhozásban is bejelentette.

Ezek szerint a pártnak főfeladata lenne a polgárságot önnön védelmi érdekből falanxba tömöríteni.

Már az elnevezés is és maga a front szó egy erősen harcos alakulatot jelent. Ez így nagyon szép. Ha vannak jobboldali szélsőségek az országban és vannak diktatórikus törekvések, ezeknek megfékezésére és elnémitására a kormány

hivatott. Dehogy mint Németországban a papeni idők alatt, úgy itt is ilyen frontok alakuljanak ki, melyek nyilvánvalóan magukban rejtik védekezés címén egy politikán tulmenő, szélesebb harc lehetőségeit, nálunk nem jelent egészséges kialakulást.

Payr Hugó pártjának nevében karhatalmi feladatok is vannak s ezek a karhatalmi feladatok nem tartoznak bele a polgári rendbe s harhatalmi feladatok teljesítésére az állam jogosult s nem helyes a polgárságnak ily irányu megosztása, mert ezután egyik tábor sem áll meg az elvi kijelentéseknél.

Nálunk nagy veszedelem volna, ha a nemzet lakosságát ily alapon állítanánk szembe. Bizzák csak ezt

Hozza magával

az alábbi szelvényt Budapestre, ahol Aruházunkban kitűnő minőségű árukkal és a tegolcsőbb árakkal várjuk szives látogatását.

Szövetkezeti Bolt

Aruház a HANGYA kötelékében Rákóczi-ut 36 (a Rókussal szemben)

Szelvény • 15 •

melynek ellenében díjtalanul szolgálunk fel büfénkben kóstolól egy pár tea-virsli a Mezőgazdasági Kiállítás és Tenyészállatvásár ideje alatt, 1938 március 23-tól 28-ig. (Személyenként csak egy szelvényt fogadunk el!)

Kérje

most megjelent képes Tavasz! Arjgyezékünket!

a kormányra, a rend hivatott őreire s akinek kifogása van a mai helyzet ellen, pláne ha képviselő. álljon ki nap-nap mellett a parlamentben s követelje a rendet, vonja felelőségre a kormányt.

Juhász Nagy Sándorék kisgazdapárti tagságának epilogusa

A debreceni kir. Törvényszék szombaton tárgyalta volna Tury Levente rágalmazási perét. Tury Levente ellen Hegymegi Kiss Pál emelt vádat, azon okból, mert azért hogy Juhász Nagy Sándorék a Független Kisgazda Pártba történt bevétele alkalmával Hegymegi Kiss Pál barátai a bevételt ellenezték. Támadást intézett Hegymegi ellen.

A Törvényszék három ízben tüzött ki főtárgyalást, a legutóbbi két tárgyaláson Tury Levente nem jelent meg. A Törvényszék elhatározta elővezetését, azonban szombaton a tárgyaláson Strácsi elnök ismételtlen megállapította, hogy Tury Levente Budapesten tartózkodik gyógykezelése céljából.

Hegymegi Kiss Pál kijelentette, hogy ebben a rendkívül elhuzódó ügyben immár harmadjára jelenik meg a bíróság előtt teljesen ok nélkül s miután a bíróság immár másodszeri kérelmére sem teljesítette azt a kérését, hogy az ügyet a jelenlét szempontjából nehézségekbe ütköző szombati nap helyett más napon tárgyalja, kénytelen a vádat elejteni. A bíróság ezt tudomásul vette, közölte az elnök, hogy Hegymegi előterjesztését a Törvényszék elnöke nem vette figyelembe.

Elkobozták a „Politika” című hetilapot

A Fodor Lajos szerkesztésében megjelenő „Politika” című hetilapot elkobozták azért a cikkért, amelyet balázsfalvi Kiss Ernő református lelkész irt „A keresztény papság összefogása a jövőért” címmel.

Az utóbbi napok eseményei

Az Országos Mezőgazdasági Kamara adóztatási szempontból a szoba-konyhas lakásoknál, a kisemberek érdekében méltányos elbánást kíván.

A sajtó már erősen sürgeti a magyar földművelők, szőlő és gyümölcsstermelők érdekében az új szesz törvényt.

Most volt a Mátiasz híres gyümölcsstermelő emlékünepe Kecskeméten, ahol élénk megütközést keltett, hogy a város képviselője ezen az emlékünnepen nem jelent meg.

Az Észak-Amerikai Egyesült Államok földmívelés ügyének intézője figyelmezteti a világ termelőit, — hogy a buzaértékesítés körül nagy bajok lesznek, mert félő, hogy 400 millió bushel eladatlan buza kerül a világpiacra.

A Hitelbanknak közel 5 millió pengő volt a nveresége.

A székesfőváros félmillió négyzetméternyi utat kíván olajjal portalanítani.

A Péti Nitrogén 5 és félmillió pengőt fog beruházni.

D'Annunzio meghalt, helyette az olasz királyi Akadémia elnöke Federzoni lett.

Az állatbarátok tiltakoznak az élveboncolás ellen s követelik, — hogy a kutyákat is gázzal végezzék ki.

Algír közigazgatásában baj van, mert 92 polgármester mondott le.

Szovjet Oroszország tömegesen szünteti meg külföldi konzulátusait.

Statisztikai megállapítások szerint kétmillió pengővel fizet Magyarország lakossága többet a gyufáért, mint a békében. Könnyen megállapítható, hogy ez a többlet a falusi lakosságot, a kisembereket terheli.

A „Turul Szövetség” 18 pontba foglalta választójogi kívánalmait. — Ez az állásfoglalás késedelmes.

Rajnis Ferenc jobboldali képviselő amnesztiát és pertörést követelt a jobboldali vádlottaknak.

Bárczay János képviselő interpellálni akarta a kormányt a Szász-párt feloszlata miatt. Ez az interpelláció azonban elmaradt.

Moszkvában kivégezték Bucharint, Jagodát, Rikovit és 15 társukat.

Tüdőbetegkórházat épít az OTI a budai hegyvidéken.

Etelka főhercegnő és Félix főherceg Sopronból Lengyelországon keresztül mennek Belgiumba.

A debreceni ügyvédi kamara vasárnapi rendkívüli közgyűlésen 4:1 arányban megszavazták a numerus clausus, ami azt jelenti, hogy a jövőben új tagot csak minden négy régi tag törlése után vesznek fel.

Galamb Ferenc lett a debreceni iparügyi elnöke.

Papp Imre debreceni lelkész megválasztásának megsemmisítése miatt izgalmas ülést tartott az egyházközség presbitériuma

Élénk szócsata Maklár püspök és Vásáry István volt főgondnok között

A debreceni református egyházközség presbitériuma kedden délután rendkívül izgalmas, jelenetekben bővelkedő ülést tartott. Most mutatták be az egyházkerületi bíróságnak ama ítéletét, amely harmadszor is megsemmisíti Papp Imre debreceni lelkészé váló megválasztását. Dr. Görgey Márton kijelentette, hogy ez az ítélet mély elkeseredést keltett. Maklár püspök félbeszakította a szónokot és figyelmeztette, hogy az ítéletet nem lehet bírálni. Görgey folytatta beszédét és azt állította, hogy hibát követett el az egyházkerületi bíróság. A nagy zajban az elnöklő püspök Görgey Mártontól megvonta a szót. Görgey erre kijelentette, hogy fegyelmi fellejtést tesz az ítélet miatt.

Vásáry István dr. volt főgondnok megállapította, hogy semmiféle egyházi jogszabály nem tiltja, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzanak. — Szomorú jelenségeket kell szóvá tennie. Nem tudja, micsoda erők működtek itt közre. — Az egyház jövőjéért kell aggódnia, amikor azt látja, hogy az egyik egyházhatósági szerv a legkíméletlenebb vádakat emeli a másik hatósági szerv ellen. Maklár püspök Vásáryt figyelmeztette, hogy ne bírálja az ítéletet. Vásáry azonban folytatta tovább. Újra nagy zaj keletkezett. A püspök erősen csejtelt. Izgalomtól remegő hangon kéri a felszólá-

lót, ne hozza abba a helyzetbe, hogy kíméletlen eszközökhöz legyen kénytelen folyamodni. Vásáry István kijelenti, hogy szavaért vállalja a felelősséget.

— Kénytelen vagyok mindent megtenni hogy az ülés méltóságát megóvjam — jelenti ki Maklár. — (Éljen a püspök! — kiáltják jobbról.)

— En is azt mondom — válaszolja Vásáry, hogy éljen a püspök, de nemcsak nekem kell ezt mondanom, hanem mondani kell az egyházkerületi bíróságnak is, amely ítéletében oda konkludál, hogy a püspök elnöklete alatt működő jelölőbizottság törvénytelenül járt el.

Maklár püspök tiltakozott az ellen, Vásáry pedig azt állította, hogy nem áll kritikán felül, sőt felelősségre is vonható az egyházkerületi bíróság. Egészen az a színeze van a dolognak, hogy nem a hívek választják a lelképásztort, hanem mások akarnak a népnek lelképásztort választani. Újabb izgalomban tiltakozik a püspök a gyanúsítás ellen.

Vásáry azzal fejezte be szavait, hogy lelkiismerete megnyugtató miatt volt kénytelen mindezt elmondani. A presbitérium egyébként az ítélettel megsemmisítet lelkési állás ügyében úgy határozott, hogy azt nem meghiyás útján, hanem szavazással tölti be.

Ujabb rendelet a fővárosban a hadirokkantak és hadigondozottak védelmére

Szendy Károly polgármester az elmúlt időkben több rendeletet bocsátott ki, amelyekben utasította a hivatalok, intézmények és üzemek vezetőit, hogy a hadirokkant-törvénynek az alkalmaztatásra vonatkozó intézkedéseit feltétlenül tartsák be. Az elmúlt évben felvett munkásstatistika eredményéből azonban a polgármester megállapította, hogy a legtöbb városi üzem és intézmény figyelmen kívül hagyta az utasításokat és az új munkásfelvételeknél a törvényes rendelkezéseknek csak részben vagy egyáltalán nem tett eleget. Ezért a polgármester most újabb szigorú rendeletet bocsátott ki és abban a hadirokkant-törvényre való hivatkozással nyomtatékosan utasította az üzem- és intézmény-vezetőket, hogy új munkásfelvételeknél legkevesebb 10 százalékgig megfelelően igazolt hadirokkantakat, illetve hadigondozottakat alkalmazzanak. Az ezután megüresedő könnyebb fizikai munkát igénylő munkahelyeken, például éjjeli őr, parkőr, küldönc, kocsikísérő, söprögető munkás stb. kizárólag hadirokkantokat kell alkalmazni és pedig olyanokat, akik rokantságuk folytán nehezebb fizikai

munkára képtelenek. Azoánál az intézeleknél és üzemeknél pedig, amelyeknél azok természetüknél fogva hadirokkantoknak megfelelő könnyebb munkahelyek nincsenek, a törvény által előírt tíz százalékot hadiárva vagy más hadi-gyámoltak felvételével kell betölteni.

Ifj. Horthy Miklós Egyiptomról

Ő: egyiptomi utazása, állandó egyiptomi baráti kapcsolatai alapján tartott nagyszabású, tartalmas és magas színvonalú előadást a Cobden Szövetség szemináriumában ifj. Horthy Miklós, a magyar—egyiptomi kereskedelmi kapcsolatok uttörő előharcosa. Egyiptom történelméről nyújt áttekintő képet az előadás, amely most különnyomat alakjában is megjelent. Rendkívül érdekesek a magyar—egyiptomi kereskedelmi kapcsolatok statisztikai adatai, amelyek

egyre örvedetesebb képet nyújtanak. Magyarország 1936-ban már 543.000 font értékű exportot ért el Egyiptomban s ifj. Horthy Miklós nagykoncepciójú tervet vet fel, amikor ajánlja, hogy Budapestet, illetve a csepeit szabadkikötőt keltsene — liverpoli mintára — az egyiptomi gyapot közép-európai lerakatává kiépíteni.

A cseh kérdés és Európa

Az elmúlt héten is tovább fejlődött a német cseh konfliktus, — amely ma már a közeli háborus veszély jellegét kelti fel. Németország a Hitler február 12-iki beszéde óta újabb agresszív lépést tett Csehország ellen. Göring beszédében, amely a német légi haderőre célozva azt mondta, hogy ők az utolsó emberig helytállanak Hitler beszédéért. Ezzel egyidőben került nyilvánosságra a Benes—Mussolini féle vád, amelyet az olasz felhivatalos sajtó hozott ki és az olasz közvéleményt csehellenes irányba hangozta.

Az angol politika az osztrák kérdésben tanúsított magatartása folytán aligha lehet kétséges. Chamberlain, aki a berchtesgadener események után is állította az angol alsóházban, hogy Ausztria függetlensége nincs veszélyben és az angol kormány részéről közbelépésre nem lát okot. — Nyilván mutatja, hogy Anglia a német-osztrák kérdésben engedett a német álláspontnak. A cseh kérdésben álláspontja ugyanez lett, mert hiszen nincs semmi érdeke Angliának abban, hogy a Harmadik Birodalommal Csehország miatt háboruba keveredjen és távolkeleti érdekeit emiatt veszélyeztesse.

A vasárnapi angol lapok nyíltan írják arról, hogyha a cseh kérdés miatt az angol ellenzék a politikai helyzetet felborítja, választásokra fog kerülni a sor és akkor a győztes az az angol irányzat lesz, mely nem kíván háborút Németországgal Csehország miatt.

Csehország minden reménye ma már az, hogy európai konfliktus lesz a német—cseh összeütközésből, Delbos francia külügyminiszter beszéde e tekintetben nagyon megerősítette őket. Hodzsa cseh miniszterelnök beszéde, amellyel elutasította az autonomista törekvéseket és a csehszlovák egyezségeket és a határok sérthetlenségének elvét hirdette, nyilván mutatja, hogy a cseh politika el van készülve a végsőkig ellentálni a német követeléseknek. Ha azonban a fejlődés az lesz, hogy a nagyhatalmak érdektelenséget fognak a cseh kérdésben tanúsítani, úgy ennek nagy hatása lesz Prágára is.

Bizonyos magyar legitimista körök nagy rokonszenvvel irnak Edenről, akinek bukását sajnálják és Chamberlain józan európai politikája ellen foglalnak állást, sőt annyira mennek, hogy egy a népprontokkal szövetségben lez angol baloldali győzelemtől várják a legitimítás sikerét Magyarországon.

A világpolitikai helyzet a cseh kérdés körül fog a közel jövőben kialakulni és Benes most kell megmutassa, hogy valóban olyan nagy államférfi-e, mint amilyennek önmagát Európával elhitette,

Nyiregyházi bokréta

Kórkép egyelőre bizonytalan felvonásban

Szin: Debreceni Kir. Törvényszék

I.

Idő: 1938 március 10.

Sértett: Dr Klein Aladár.

Vádlott: Vertse K. Andor és dr Biró József.

Dr Klein Aladár nyiregyházi ügyvéd sajtórágalmazásért tett feljelentést a „Tiszántul” 1937. évi május hó 16-iki számában megjelent „Botrányos jelenetek a nyiregyházi járásbírószágon” főcímmel és „Egy földbirtokos csirkefogónak, brigantinak, aktasziványnak titulált ügyvéd” alcim alatt megjelent cikk miatt.

A cikkért a sajtójogi felelősséget Vertse K. Andor és dr Biró József vállalták.

Vertse K. Andor a Tiszántulban fenti inkriminált címek alatt tudósítást közölt a nyiregyházi kir. Járásbírószágon egyik tárgyalótermében lejátszódott incidensről, mely dr Klein Aladár ügyvéd és Rác Sándor földbirtokos között lejátszódott. E tudósításhoz dr Biró József írt kommentárt, amelyben helytelenítette Rác Sándor eljárását s azon véleményének adott kifejezést, — hogy Klein Aladár a szemébe vágott botlásért már elnyerte a bíróságtól büntetését nem ildomos tehát, hogy ezt egész életén át felhanytorgassák.

A vádat a főmagánvádló képviselőjében dr Fényes Endre debreceni ügyvéd látta el, ki a bíróság től szigorú megbüntetését kérte a vádlottaknak azzal az indokolással, hogy nevezettek dr Klein Aladár sértettét lehetetlenné akarják tenni.

Vertse K. Andor és dr Biró József a valódiság bizonyításának elrendelését kérték közérdekből és jogos magánérdekből s kérték a hü közlés megállapítását.

A bíróság a valódiság bizonyítását nem rendelte el s nem állapította meg a hü közlést azért, mert a lejátszott incidens már a tárgyalás berekesztése után történt és a sajtójogi törvény csak abban az esetben állapít meg büntetlenséget a hü közlésért, ha a közlemény a tárgyalás alatt elhangzottokról szóló hü tudósítást tartalmaz.

Emiatt dr Biró József semmisségi okot jelölt meg.

Rövid tanácskozás után a bíróság büntetlennek mondta ki Vertse K. Andort és dr Biró Józsefet sajtórágalmazás vétségében és ezért Vertse K. Andort 50 pengő, dr Biró Józsefet pedig 60 pengő pénzbírságra ítélte, de az ítélet végrehajtását mindkét vádlottal szemben 3 évi próbaidőre felfüggesztette.

A bíróság enyhítő körülménynek vette a vádlottak büntetlen előéletét és azt a körülményt, hogy a megtörtént sérelmeket hűen közölték. Vádlottak felebbestek a büntetés megállapítása miatt, Fényes Endre felebbesztett a büntetés és a megállapított költségek csekély volta miatt.

II.

Idő: 1938 március 11.

Sértett: dr Klein Aladár.

Vádlott: Rác Sándor és dr Biró József ügyvéd.

Védő: dr Nyerges Miklós ügyvéd.

A „Tiszántul” 1937. évi május hó 23-iki számában megjelent Rác Sándor földbirtokosnak egy cikke, mely válasz az előző számban megjelent s fentebbi cikkünkben is jelzett azon közleményre, amely a nyiregyházi járásbírószágon lejátszódott botrányos eseményekről s főként a dr Biró József által hozzáfűzött kommentár miatt íródott.

Rác Sándor e cikkében maga is elismeri, hogy nem helyes olyan bűneit felhanytorgatni valakinek, melyekért már elszenvedte a büntetést, de csak abban az esetben, hogyha az, akit ilyen eset ér, okukva a múltakon, legalább egy időre meghuzódik és brúszk viselkedésével nem kényszerít embereket arra, hogy ezt szemébe vágják. Cikkje további során kifejti, hogy mik azok az okok, melyek a sértéseket belőle kiváltották.

Rác Sándor a bíró kérdésére kijelenti, hogy nem érzi magát büntetésnek, mert a sérelmezett kijelentéseket jogos felháborodásában tette meg, de azok a valóságnak megfelelőek és azokat bizonyítani is tudja.

Dr Biró József, aki e cikkhez is kommentárt fűzött, melyben ismét csak leszögezi azt az álláspontját, hogy nem helyesli a történeteket, szintén nem érzi magát büntetésnek, mert ő csak elítélőleg nyilatkozott a történetekről.

A vád képviselőjében dr Fényes Endre ügyvéd ez esetben is a vádlottak súlyos megbüntetését kérte, mert a vádlottak felmentése esetén a sértettét lehetetlenné teszik Nyiregyházán.

Dr Nyerges Miklós, mint Rác Sándor védője közérdekből és jogos magánérdekből rendkívül nagy gondnal és hozzáértéssel felépített bizonyítási indítványt terjeszt elő. Előterjesztésében rávilágít arra, — hogy a bíróság mielőtt a büntetésben ítéletet mond, feltétlenül ismeretében kell, hogy legyen a sértést kiváltó rugónak, mert megnyugtató ítélet csakis így hozható meg. Bizonyítási kérelmek főbb pontjai a következők voltak:

Bizonyítani kéri, hogy Rác Sándor és testvére Rác Ervin között édesatyjuk hagyatéka körül súlyos pereskedések folytak, melyek során Rác Sándor már vagyonának nagy részét elvesztette és e perek sohasem következtek volna be, ha dr Klein Aladár be nem tanácsolja Rác Ervint pereskedésekbe, melyekben Rác Ervint természetesen dr Klein Aladár képviseli s még előbb, ha bizonyos osztály létrehozásánál nem akként ténykedik, — hogy az ellentétek elsímitása helyett a felek között ellentéteket támaszt.

Bizonyítani kéri, hogy dr Klein Aladárt a nyiregyházi kir. törvényszék jogerősen elítélte amiatt, mert egy bírósági aktában a saját kézbesítési ívét kilopta.

Bizonyítani kéri, hogy Klein Aladárnak volt egy sértett ügye a nyiregyházi kir. Törvényszék előtt s ennek tárgya az volt, hogy az

egyik tárgyban tanuként kihallgatott, köztisztviselőben álló ősz, öreg urnak a fia nyílt accán összeverte s a fogait is kiverte dr Klein Aladárnak, mert édesapját a tanukihallgatás során durván megsértette.

Bizonyítani kéri, hogy dr Klein Aladár főmagánvádló azon magatartása, hogy a saját erkölcsi botlása, büntető ítélete, — valamint többszöri fejelemi ítélettel beigazolható súlyos priusza dacára, a szó szoros értelmében erkölcsbíraskodik, kihívó magatartást tanúsít, tárgyaláson tanukat, feleket sértet, ügyvéd kollegái ellen alaptalan bűnvádi feljelentéseket tesz, illetve feljelentések megtételére egyeseket beletanácsolja a hozzáfördülő feleket, stb.

Végül több tanut jelent be, akik bizonyítják, hogy Nyiregyháza társadalmában a legnagyobb elégtétellel fogadta a dr Klein Aladárt ért sértéseket.

A bizonyítási kérelem előterjesztése után a tanács elnöke kérdést tett fel a főmagánvádlóhoz a bizonyítási kérelem tekintetében. Miután a főmagánvádló ingadozott a „kérem” és „nem ellenzem” kifejezések között, a tanácselnök figyelmeztette, — hogy amennyiben kéri a főmagánvádló a bizonyítást, a Törvényszék föltétlenül elrendeli, ha csak nem ellenzi, akkor bírói mérlegelés tárgyává tétetik. Erre dr Klein Aladár kijelentette, hogy amennyiben a bíróság mérlegelése szerint közérdek fűződik a bizonyításhoz, nem ellenzi azt.

Dr Fényes Endre ellenbizonyítás elrendelését kérte.

A bíróság hosszabb tárgyalás után hozta meg végzését, mely szerint helyt ad a védelem előterjesztésének s a bizonyítást közérdek és jogos magánérdekből az előterjesztés egész anyagára elrendeli, az ellenbizonyítási indítványt elutasítja.

Nem kell kormánybiztos a külföldi ellenőrző hivatal mellé

Azt halljuk, hogy a Külföldi Ellenőrző Hivatal melé állítólag a vidéki ügyek intézésére kormánybiztosot kívánnak kinevezni.

Rossz ötlet. A külföldiek ellenőrző hivatalnak adott hatáskört, nem is lehet szétszedni mert fontos problémákat oldanak meg. Az emberek élet sorsa függ a külföldiek ellenőrző hivatal tárgyilagos és becsülelt működésétől, Annnyira is össze vannak szőve más miniszteriális faktorok hatáskörével hogy kormánybiztos intézményt ebbe beilleszteni nem lehet.

De nem is volna méltányos a hivatalban dolgozó tisztviselőkkel szemben sem.

Még nagyobb volna a baj, ha egy ilyen intézmény élére politikust állítanának, mert itt a legfontosabb a szakértelem. Inkább az egységes eljárest kellene tör-

vényhozási után rendezni. Az állampolgárság s az ezzel kapcsolatos kérdések elavult szabályaival szemben, egészséges és világos szabályokra volna szükség. Főként pedig megegyezés az államokkal, hogy miként rendeződik kölcsönösen a személyi státus problémája. Mert lehet védekezni a meg nem felelő elemek beszivárgása ellen anélkül, hogy ezzel a már évtizedek óta itt élők sorsa bizonytalanságba kerülne.

Öt fogadás

Debrecenben is élénk megbeszélés tárgyat képezik, a mostani külpolitikai változások. Ennek során két politikus egy politikai társaságban, ahol többféle nézetű férfiak foglaltak helyet, nyilatkoztak egész a kormánypartig, egyik politikus a következő fogadásokat kötötte:

1938 májusáig népszavazás lesz Ausztriában, kifejezetten az Anschluss kérdésében, 1939 tavaszáig a csehországi Szudeta-kérdés megoldása, 1939 tavaszáig Romániában rendkívül súlyos főhatalmi változások s Codreanu előelőtérbe nyomulása; 1940 év végéig Magyarország, Olaszország és Jugoszlávia tényezőinek tanácskozása a magyar főhatalmi kérdésről az ugynevezett antilegitimista álláspont keretében; 1938 végéig miniszterelnök változás Magyarországon és gyökeres rendszer változás is.

Amilyen rapszódikuson változnak az események, nem lehetetlen, hogy az illető politikus fogadásait megnyeri, vagy legalább is egyeseket fogadásból sikerül megnyerne.

A Kölcsönös Segélyző Szövetkezet sikeres működése

A debreceni Kölcsönös Segélyző Egylet dr Bacsó Jenő egyetemi tanár elnöklésével folyó hó 6-án tartotta 55-ik közgyűlését. Elnöki megnyitó után dr Somlyay József igazgató terjesztette elő a szövetkezet működéséről évi jelentését. A jelentésből kitűnt, hogy azok az eredmények, melyeket a Szövetkezet az elmúlt évben a közgazdasági élet fejlesztése terén elért, szinte egyedül állóak és ezen nagyszerű eredmények elérésénél kifejtett működések emelték a szövetkezetet az ország legelső altruista intézetei sorába. Az elmúlt évben megszervezte az iskolatárakat, melynek eredménye 1050 diáknak az intézetnél elhelyezett 21 ezer pengőt kitevő takarékbetéte. A szülőknek 100 pengős kölcsönöket nyújtott a tanuló gyermekek formahával való ellátására. E nagyszerű munka ez évben is tovább folyik. Egészen kimagasló az az eredmény, melyet a Szövetkezet a hitelnyújtás terén végzett; 2083 családnak 760 ezer pengő új kölcsön lett folyósítva az elmúlt évben.

FÜGGETLEN SZEMLE (TISZÁNTUL)

Megjelenik hetenként, Debrecenben. Előfizetési ára egy évre 6,- pengő. Felelős kiadó: HÉGYMEGI KISS PÁL. Felelős szerkesztő: CSABA ISTVÁN. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Piac uca 77. — Telefon 21-97. Budapesti szerkesztőség: IV., Ferenciek-tere 9. — Telefon 187-995.

Nyomatott: Deutsch Mór könyv- és műnyomdájában Debrecen, Piac uca 77. — Telefon 21-97.